

भवत्वन्यत्रासंगआत्मरतिश्चततः किमतआह यदानिष्ठांप्राप्तारतिर्भवतितदाचार्यवान्सन् ज्ञानवैराग्ययोर्वेगेनावीर्यंनिर्वासनंसत् जीवस्यकोशमा
वरकंलदयंपुमान्दहति कथंभूतम् पंचमहाभूतप्रधानम् यद्वा अविद्यास्मितारागद्वेषाभिनिवेशाः पंचतदात्मकम् उत्थितः प्रज्वलितोऽग्निर्योनिमर
णिमिव यद्वा यदारतिराचार्यानुग्रहश्चतदाज्ञानविरागयोर्वेगेनोत्थितः साक्षात्कारोऽवीर्यपुनः प्ररोहक्षमंयथानभवत्येवंलदयंदहति शेषंसमानम् ॥
॥ २६ ॥ ततः किमतआह दग्धआशयोल्हदयमुपाधिर्यस्य अतएवमुक्ताः समस्तास्तद्गुणाः कर्तृत्वादयोयेन आत्मनः सकाशाद्बहिर्घटादिः अं
तःसुखदुःखादिनैवविचष्टे नपश्यत्येव कुतइत्यपेक्षायांद्रष्टृदृश्यप्रतीतेरंतःकरणहेतुत्वादित्याह परोदृश्यआत्माद्रष्टा तयोर्यद्व्यवधानंभेदकंपूर्वमासी
त्तस्यविनाशेसतियथास्वमेराजाऽहमित्यारोपितंसैन्यादिद्रष्टारंदृश्यंसैन्यंचस्वभावस्थानाशेनपश्यतितद्वत् ॥ २७ ॥ द्रष्टृदृश्यभेदप्रतीतेरंतःकरणहेतुत्व

यदारतिर्ब्रह्मणिनैष्ठिकीपुमानाचार्यवान्ज्ञानविरागरंहसा ॥ दहत्यवीर्यंहृदयंजीवकोशंपंचात्मकंयोनि
मिवोत्थितोऽग्निः ॥ २६ ॥ दग्धाशयोमुक्तसमस्ततद्गुणोनैवात्मनोबहिरंतर्विचष्टे ॥ परात्मनोयद्व्यवधानंपुर
स्तात्स्वप्नेयथापुरुषस्तद्विनाशे ॥ २७ ॥ आत्मानमिन्द्रियार्थंचपरंयदुभयोरपि ॥ सत्याशयउपाधौवैपुमा
नपश्यतिनान्यदा ॥ २८ ॥ निमित्तेसतिसर्वत्रजलादावपिपुरुषः ॥ आत्मनश्चपरस्यापिभिदांपश्यतिनान्य
दा ॥ २९ ॥ इन्द्रियैर्विषयाकृष्टैराक्षिसंध्यायतांमनः ॥ चेतनांहरतेबुद्धेःस्तंबस्तोयमिवहृदात् ॥ ३० ॥

मन्वयव्यतिरेकाभ्यामुपपादयति आत्मानमिति आत्मानंद्रष्टारमिन्द्रियार्थंदृश्यमुभयोस्तयोः परंसंबंधहेतुमहंकारंचाशयेऽतःकरणेसत्येवजायत्स्व
मयोःपश्यति अन्यदासुषुप्तौनतदुक्तम् दृश्यानुरंजितंद्रष्टृदृश्यंद्रष्टृनुरंजितम् अहंकृत्योभयंरक्तंतन्नाशेऽद्वैततात्मनइति ॥ २८ ॥ एकस्मिन्नात्मनि
दृश्यादिभेदप्रतीतिरौपाधिकीतिभेददृष्टान्तेनस्पष्टयति निमित्तइति लोकेऽपिचसर्वत्रजलदर्पणादौभेदनिमित्तेसत्येवात्मनोबिंबभूतस्यपरस्परप्रति
बिंबस्यचभेदंपश्यति नतुजलाद्यभावे ॥ २९ ॥ तदेवंचतुर्भिरसंगात्मरत्योर्मोक्षहेतुत्वमुक्तमिदानीमनात्मरतेः संसारहेतुत्वमाह इन्द्रियैरितिचतुर्भिः
ध्यायतांगुणारोपेणस्मरतांपुंसामिन्द्रियाणिस्मृतैर्विषयैराकृष्यंते तैश्चमनआकृष्यंते विषयासक्तिंप्राप्यते तच्चबुद्धेः सकाशात्तद्धर्मंचेतनांविचारसाम
र्थ्यंहरति एतच्चाविवेकिनानलक्ष्यतइतिदृष्टान्तेनाह तीरजःकुशादिस्तंबोयथामूलैस्तोयंचहृदादपहरतितद्वत् ॥ ३० ॥